

Leeswijzer AZW tabellen mobiliteit en werkgelegenheid

Inleiding

AZW StatLine bevat een aantal tabellen over mobiliteit:

Mobiliteit van werknemers; AZW (breed/smal), instroom, uitstroom, saldo

Mobiliteit van werknemers; AZW (breed/smal), instroom, uitstroom, saldo, regio

Mobiliteit van werknemers; AZW (breed/smal), kenmerken mobiliteit

Mobiliteit van werknemers; AZW (breed/smal), kenmerken mobiliteit, regio

Netto verloop op de arbeidsmarkt; AZW (breed/smal)¹

Netto verloop op de arbeidsmarkt; AZW (breed/smal), regio

Het doel van deze tabellen over mobiliteit van werknemers is om ontwikkelingen in werknemersstromen op de arbeidsmarkt zorg en welzijn inzichtelijk te maken. In deze leeswijzer wordt toegelicht hoe mobiliteit wordt bepaald, de verschillende vormen van mobiliteit die in de tabellen aan bod komen en hoe de verschillende tabellen binnen het thema mobiliteit samenhangen met tabellen binnen het thema werkgelegenheid².

Hoe wordt mobiliteit bepaald?

De bron die wordt gebruikt voor het bepalen van mobiliteit is de Polisadministratie, de gezamenlijke basisregistratie van de Belastingdienst, het UWV en het CBS. In de Polisadministratie zijn de gegevens van werknemers en hun inkomstenverhoudingen opgeslagen die met de loonaangifte van de werkgevers aan de Belastingdienst, het UWV en het CBS zijn verstrekt.

Bij het bepalen van mobiliteit van werknemers in zorg en welzijn worden er steeds twee standen met elkaar vergeleken. Er wordt gebruik gemaakt van de stand op een peildatum in het jaar en kwartaal waarover gepubliceerd (tijdstip 't') en de stand op de peildatum in hetzelfde kwartaal één jaar eerder (tijdstip 't-1'). De peildatum is steeds de laatste vrijdag van het kwartaal behalve in het 4e kwartaal, dan is de peildatum de laatste vrijdag voor kerst.

Voorbeeld 1: Mobiliteit in het 1e kwartaal 2017

Mobiliteit in het 1e kwartaal 2017 is een vergelijking van 2017-Q1 (tijdstip 't') met 2016-Q1 (tijdstip 't-1').

¹ De tabellen over netto verloop worden in dit document verder niet behandeld. Het betreft hier een drie jaarsgemiddelde, de uitkomsten zijn vergelijkbaar met de uitkomsten uit andere tabellen (peiloment is dan het vierde kwartaal van een jaar).

² Dit betreft de tabellen binnen dit thema gebaseerd op persoonskenmerken.

Bij instroom wordt er gekeken naar werknemers die op tijdstip 't' aan de gestelde criteria voldoen en dat op tijdstip 't-1' niet deden. Bij uitstroom wordt er gekeken naar werknemers die op tijdstip 't-1' aan de gestelde criteria voldeden en dat op tijdstip 't' niet meer doen.

Voorbeeld 2: Instroom van buiten zorg en welzijn in het 1^e kwartaal 2017

Het criteria waarop getoetst wordt bij instroom van buiten zorg en welzijn is: 'is de werknemer werkzaam in zorg en welzijn'. Voor het bepalen van instroom van buiten zorg en welzijn in het 1^e kwartaal 2017 wordt deze vergelijking gemaakt:

- 2016-1: voldoet niet aan criterium, ofwel niet werkzaam in zorg en welzijn.
- 2017-1: voldoet wel aan criterium, ofwel wel werkzaam in zorg en welzijn.

Naar aanleiding van bovenstaand voorbeeld kan opgemerkt worden:

1. De mobiliteit van de werknemer vindt ergens plaats tussen de beide peildata (in het voorbeeld: 2016-2, 2016-3, 2016-4, 2017-1; de peildatum is immers de laatste dag van het kwartaal). Er wordt niet nader gespecificeerd wanneer de stroom exact heeft plaatsgevonden.
2. Eén werknemer kan meerdere keren, zij het in verschillende kwartalen, geteld worden bij mobiliteit.

Voorbeeld 3:

Eén werknemer die voor het eerst start met zijn baan op 1 januari 2017 wordt geteld bij de mobiliteit van 2017-1 tot en met 2017-4; immers deze werknemer werkt niet op het peilmoment in 2016-1, 2016-2, 2016-3 en 2016-4. Dit is het resultaat van het terugkijken van één jaar bij het bepalen van mobiliteit in plaats van het terugkijken van één kwartaal.

Vormen van mobiliteit

We onderscheiden in de tabellen verschillende vormen van mobiliteit:

- Mobiliteit (instroom of uitstroom) van of naar zorg en welzijn: een werknemer is op het ene peilmoment wel werkzaam in zorg en welzijn en het andere peilmoment niet.
- Mobiliteit (instroom of uitstroom) tussen branches binnen zorg en welzijn: een werknemer is op het ene peilmoment werkzaam in een zorg en welzijn branche en op het andere peilmoment in een andere branche³.
- Mobiliteit (instroom of uitstroom) binnen een branche binnen zorg en welzijn: een werknemer is op het ene peilmoment werkzaam bij een werkgever in een branche binnen zorg en welzijn en het andere peilmoment bij een andere werkgever in dezelfde branche.

³ Om te bedrijfsactiviteit en daarmee de branche van een bedrijf te bepalen maakt het CBS gebruik van het algemeen bedrijvenregister (ABR). In dit register kan het voorkomen dat een bedrijf (al dan niet administratief) van activiteit en daarmee van branche wisselt. Ondanks dat de arbeidsrelatie van werknemer en werkgever ongewijzigd blijft worden deze werknemers wel geclassificeerd als mobiel.

De instroom en uitstroom op het niveau van zorg en welzijn kan verder gedifferentieerd worden:

- Instroom herintreders: voorafgaand aan de begindatum van de baan waarop de werknemer is ingestroomd heeft deze werknemer 365 dagen niet in zorg en welzijn gewerkt. Meer dan 365 dagen geleden (vanaf de begindatum van de baan waarop de werknemers is ingestroomd) heeft deze wél in zorg en welzijn gewerkt⁴.
- Instroom zij-instromers: op de begindatum van de baan waarop de werknemer is ingestroomd is deze ouder dan 25 jaar. Tevens heeft de werknemer voorafgaand aan de begindatum van deze baan niet eerder in zorg en welzijn gewerkt.
- Uitstroom andere baan: een werknemer is niet langer werkzaam in zorg en welzijn en heeft op de peildatum op tijdstip 't' een werknemersbaan (geen baan als zelfstandige) in een andere sector dan zorg en welzijn (let op: de uitzendbranche wordt gezien als een andere sector dan zorg en welzijn ongeacht het type werk of het bedrijf waar de uitzendkracht gedetacheerd is).
- Uitstroom uitkering: een werknemer is niet langer werkzaam in zorg en welzijn en heeft op de peildatum op tijdstip 't' een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering.
- Uitstroom inactief: een werknemer is niet langer werkzaam in zorg en welzijn en heeft op de peildatum op tijdstip 't' geen andere baan en ook geen een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering. In deze categorie valt onder andere de uitstroom naar pensioen en werk als zelfstandige.

Indien deze categorieën (waar nodig gecombineerd met een categorie 'overig') bij elkaar opgeteld worden, sluiten zij aan bij de totale instroom en uitstroom in zorg en welzijn.

Samenhang tussen de tabellen over werkgelegenheid en mobiliteit

Bij het in kaart brengen van de werknemersstromen op de arbeidsmarkt zorg en welzijn is het doel de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zo goed mogelijk inzichtelijk te maken en de verschillende tabellen binnen en tussen de thema's mobiliteit en werkgelegenheid zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

Let op: bij het bepalen van de ontwikkeling op de arbeidsmarkt moet -net als bij mobiliteit- een ontwikkeling gemeten worden ten opzichte van hetzelfde kwartaal één jaar eerder.

- Ontwikkelingen op het niveau van zorg en welzijn breed in Nederland:

De ontwikkeling op het totale niveau van zorg en welzijn breed worden beschreven in de tabel Werknemers met een baan in de zorg en welzijn; persoonskenmerken. De cijfers in deze tabel zijn het resultaat van de instroom in zorg en welzijn minus de uitstroom uit zorg en welzijn.

⁴ Het CBS gebruikt een werknemers historie via de loonaangifte vanaf 2006.

- Ontwikkelingen op het niveau van hoofdbranches zorg en welzijn breed in Nederland: De ontwikkeling voor hoofdbranches binnen zorg en welzijn breed in de tabel Werknemers met een baan in de zorg en welzijn; persoonskenmerken zijn het resultaat van de instroom in zorg en welzijn minus de uitstroom uit zorg en welzijn en de instroom vanuit een andere hoofdbranche minus de uitstroom naar een andere hoofdbranche.

- Ontwikkelingen op het niveau van subbranches binnen zorg en welzijn breed in Nederland:

De ontwikkeling voor subbranches binnen zorg en welzijn breed in de tabel Werknemers met een baan in de zorg en welzijn; persoonskenmerken zijn het resultaat van de instroom in zorg en welzijn minus de uitstroom uit zorg en welzijn en de instroom vanuit een andere hoofd- of subbranche minus de uitstroom naar een andere hoofd- of subbranche.

Beperkingen

Het is niet mogelijk om de ontwikkeling op arbeidsmarkt volledig te verklaren. Bij het gebruiken van de cijfers dient in ieder geval rekening te worden gehouden met het volgende:

- Mobiliteitscijfers en cijfers over de arbeidsmarkt kunnen (zeker op regionaal niveau) plotselinge sprongen vertonen. Veelal berust dit op een (al dan niet administratieve) wijziging van de hoofdactiviteit van het bedrijf. Dergelijk wijzigingen zorgen er ook voor dat de stroomtotalen van subbranches niet altijd optellen tot de stroomtotalen van de hoofdbranche.
- Op het niveau van zorg en welzijn volgens de smalle definitie (exclusief kinderopvang) geldt de beperking dat de methode die ten grondslag ligt aan de bepaling van de hoofdbaan van een werknemer verschilt tussen de tabellen over mobiliteit en de tabellen die betrekking hebben op de stand van de arbeidsmarkt. De afwijking die als gevolg hiervan ontstaat is zeer klein en is maximaal 2 procent.
- Daarnaast geldt voor de ontwikkeling op regionaal niveau dat werknemers binnen het onderzoeksprogramma AZW geregionaliseerd worden op basis van hun woonplaats. Werknemers kunnen daarmee van regio wisselen zonder van baan te wisselen (verhuizingen). Indien dit het geval is, zijn deze ontwikkeling wel zichtbaar in tabellen over werkgelegenheid, maar niet in de tabellen over mobiliteit van werknemers. Het effect van deze 'regio-mobiliteit' wordt groter naarmate er op een lager regionaal niveau naar de data gekeken wordt; de kans is dan immers groter dat de grens van de gehanteerde geografische indeling overschreden wordt.